

FOTO: ARCHIV AUTORA

Rakouský Národní park Gesäuse

Gesäuse je název hluboké soutěsky, kterou skrze východní vápencové Alpy proráží přibližně v geografickém středu Rakouska řeka Enns (Enže), a od roku 2002 též jméno nejmladšího ze šesti národních parků Rakouska. Je skoro s podivem, že nejvyššího stupně ochrany přírody se Gesäuse dočkalo až poměrně nedávno – později než například nevelký pohraniční Národní park Thayatal (Podyjí) nebo málo známý Národní park Donau Auen (Dunajské luhy) východně od Vídně. Gesäuse přitom představuje i na alpské poměry mimořádně dramatickou, divokou krajinu, kde najdeme mnoho zákoutí lidskou činností jen nepatrně ovlivněných. Stejně tak je pozoruhodné, že tuto oblast čeští turisté zatím příliš nenavštěvují.

Krajina a příroda

Voda, lesy a skály – to jsou tři prvky, které se v krajině Gesäuse uplatňují nejvýrazněji.

Jádrem parku je velmi hluboké, průlomové údolí řeky Enže, která si zde razí cestu vápencovými Alpami. O tom, že Enže je v Gesäuse vůdčím elementem, svědčí i název soutěsky, potažmo národního parku: je odvozen od starého výrazu Gseis, což znamená „hřmící, burácející vody“. Řeka vytváří mezi městečky Admont a Hieflau impozantní, asi 25 km dlouhý skalnatý kaňon, jehož parametry si nezádají s mnohem slavnějšími údolími porůznu ve světě: při délce okolo 30 km činí výškový rozdíl mezi úzkým dnem údolí a vrcholy okolních štítů až 1800 metrů! Ze severu ohraničuje soutěsku masív Buchsteinu (2224 m), z jihu skupina Hochturu (2369 m). Svahy hor jsou skalnaté, nezřídka kolmé. Scenérie připomínají známé Dolomity. Asi polovinu území národního parku zabírají lesy, díky nepřístupnému terénu většinou přirozené porosty. Nad lesní hranicí (kolem 1700 m) začíná

pásmo pastvin a v nejvyšším patře se tyčí rozežlé štíty skalnatých vrcholů.

Velké rozdíly v nadmořské výšce, značný kontrast mezi severními vlhkými svahy a slunnými svahy jižními a celkově obtížná přístupnost terénu způsobily, že na poměrně malém území (rozloha NP činí jen 110 km²) najdeme velký počet rostlinných a živočišných druhů. Mezi více než

110 druhů ptáků se vyskytují orli i sokoli, počet druhů vzácných orchidejí přesahuje padesát. Některé druhy rostlin jsou endemické, tedy nerostou nikde jinde na světě.

Dějiny turistiky

Mezi první „turisty“ v Gesäuse patřili počátkem 19. století mniši z blízkého benediktinského kláštera Admont, kteří při svých přírodovědných vycházkách dospěli i na zdejší poměrně obtížně přístupné štíty – Hochtur prokazatelně „dobyli“ jeden z mnichů roku 1836 při pozorování kamzíků. Skutečnou turistickou návštěvnost však nastartovalo až zprovoznění železnice údolím Enže roku 1872. Klasické horolezecké trasy začali nadšenci zlézat a vytyčovat od počátku 20. století. V té době také vznikaly první turistické chaty a byly vyznačeny standardní pěší turistické trasy.

Turistika v Gesäuse však nikdy nebyla masovou záležitostí.